

Herontwikkeling Ettenseweg 29 te Sprundel

Ecologische quickscan

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling Ettenseweg 29 te Sprundel

Ecologische quickscan

Datum 6-2-2020

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	<i>2001-3</i>
<i>Tekst en samenstelling</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto's</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto op omslag</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>In opdracht van</i>	<i>Bureau Schoenmakers Molenzicht 2 4881 BW Zundert</i>
<i>Wijze van citeren</i>	<i>J.F.G. Maassen, Herontwikkeling Ettenseweg 29 te Sprundel</i>
<i>Contactpersoon</i>	<i>Mw. S.Verheijen (Schoenmakers)</i>
<i>Status</i>	<i>Concept</i>
<i>Datum</i>	<i>6-2-2020</i>

© 2020 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Doelstelling	9
	1.3 Toetsingskader	9
	1.4 Leeswijzer	10
2	Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen	11
	2.1 Ligging van het plangebied	11
	2.2 Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied	11
	2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	12
3	Wettelijk kader	15
	3.1 Inleiding	15
	3.2 Soortenbescherming	15
	3.3 Gebiedsbescherming	17
	3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones	18
	3.5 Bescherming houtopstanden	18
	3.6 Rode Lijst	19
4	Onderzoeksresultaat en effectenbeoordeling	21
	4.1 Methodiek	21
	4.2 Gebiedsbescherming	22
	4.2.1 Beschermd natuurgebied	22
	4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.	24
	4.3 Soortenbescherming	25
	4.3.1 Vaatplanten en bladmossen	25
	4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)	26
	4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)	27
	4.3.4 Vogels	29
	4.3.5 Reptielen, amfibieën en vissen	32
	4.3.9 Ongewervelden	34
	4.4 Bescherming houtopstanden	35
5	Conclusie	37
	5.1 Samenvatting effectenbeoordeling	37
	5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming	38
6	Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling	41
	6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen	41
	6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen	41
	6.2 Aanbeveling en advies	41
7	Bronnen	43
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming	45
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn	46
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn	47
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')	50
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling	53

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemers hebben het voornemen tot bouw van een woning op een perceel met adres Ettenseweg 29 op korte afstand oostelijk van de bebouwde kom van Sprundel binnen het buitengebied van de gemeente Rucphen. Het perceel is 8.645m² groot en staat kadastraal geregistreerd als gemeente Rucphen sectie U no.98. Het perceel bevat de woning met bijgebouwen van adres Ettenseweg 29, bestaat voor het grootste deel uit grasland en is in gebruik als groenvoorziening ten behoeve van genoemd adres. De herontwikkeling, de bouw van de woning, betreft slecht een kleiner oppervlak van het totale oppervlak van het perceel. De bouw van de woning vindt plaats in het kader van de provinciale regeling Ruimte voor Ruimte.

Adviesbureau Schoenmakers te Zundert heeft de opdracht om deze ontwikkeling mogelijk te maken binnen de geldende wettelijke en ruimtelijke regelgeving. In het kader daarvan dient ook een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Beoordeeld wordt welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, speciale provinciale beschermingszones en houtopstanden die op basis van de Wet natuurbescherming zijn beschermd. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een ontheffingsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van deze verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan

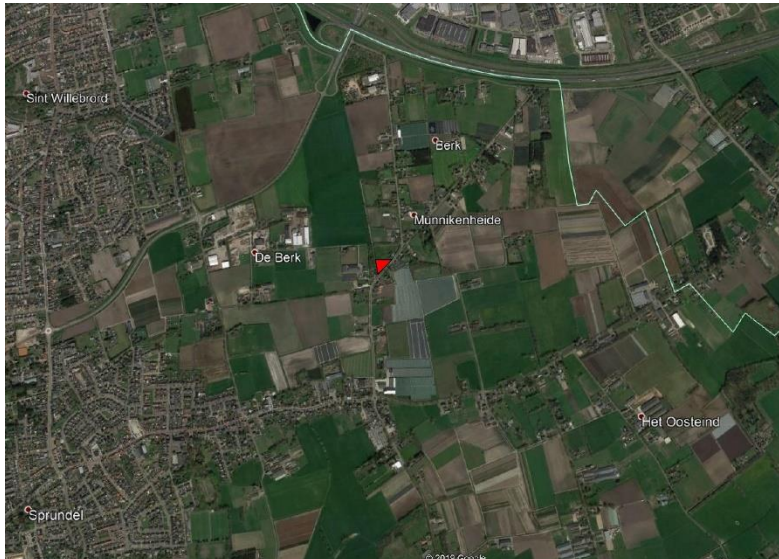
- Wet natuurbescherming op de onderdelen
 - Wnb soortenbescherming: hoofdstuk
 - Wnb gebiedsbescherming
 - Wnb houtopstanden
- Provinciale regelgeving op de onderdelen
 - Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant
 - Groenblauwe mantel
 - Natuur Netwerk Brabant
- Gemeentelijke regelgeving op het onderdeel
 - APV-bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt behandeld welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of ontheffing nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen gewenst zijn om overtredingen te voorkomen.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

*Fig.1. Ligging van het plangebied (rood vlak) in de omgeving.
Luchtfoto: Google Earth*

Het plangebied is gelegen binnen het buitengebied van de gemeente Rucphen op een zeer korte afstand van 0,6 km hemelsbreed oostelijk van de aanéengegroeiende bebouwde kommen van Sint Willebrord en Sprundel. Op een eveneens korte afstand van 1 km noordelijk ligt de bebouwde kom van Etten-Leur. De snelweg A59 vormt een landschappelijke scheiding met de bebouwde omgeving van Etten-Leur en de omgeving van het plangebied. De bebouwingsdichtheid langs de Ettenseweg en de aansluitende wegen, is hoog en wijst op een toenemende druk tot verstedelijking die de genoemde woonkernen uitoefenen op het omliggende landelijk gebied. Het agrarisch landschap binnen deze omgeving bestaat uit grote percelen die in intensief gebruik zijn. Akkerbouw en tuinbouw zijn belangrijke agrarische activiteiten. De stoffering van het open agrarisch landschap met houtbegroeiingen bestaat uit rijen wegbomen en kleinschalige houtopstanden. De sloten binnen de directe omgeving zijn van het type dat alleen een waterpeil voert in perioden met veel neerslag. De bodem binnen zijn deze omgeving bestaat uit leemhoudende zandbodems.

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

Het eigenlijke plangebied, het grondgebied waarop de bouw en de bijhorende herinrichting plaats vindt, is een deel van een groter perceel dat ingericht is en in gebruik is als groenvoorziening ten behoeve van de bewoners van adres Ettenseweg 29. Het perceel heeft een driehoekige vorm en daardoor drie zijden. Aan twee zijden, zuidoostelijk en noordelijk, grenst het terrein aan de openbare wegen respectievelijk de Ettenseweg en de Martenstraat. Aan de westkant grenst het perceel aan een onverhard pad, dat de naam draagt van de Keijenblikstraat.

Het perceel is door hoge dichte hagen en degelijke hekwerken omgeven en daardoor ontoegankelijk voor grotere fauna als das en ree. Aan de westkant en te hoogte van de Ettenseweg bestaat de afscheiding uit een bijna 2 meter hoge en dichte coniferen haag die gecombineerd is met een gaasafscheiding. De haag verkeert in een zeer goede staat en wordt strak onderhouden. Aan de

noordkant, langs de Martenstraat, bestaat de afscheiding uit een gazon hekwerk in combinatie met lagere hagen van conifeer en laurierkers. Op de smalle strook grond tussen hekwerk en aangrenzende wegsloot van de Martenstraat is een losse en meer natuurlijke begroeiing van jonge berkenbomen aanwezig.

Het terrein is ingericht als siertuin en bestaat voor overgrote oppervlak uit een schraal type grasland dat intensief onderhouden wordt als gazon. De verder inrichting bestaat uit scheerhagen, verspreid staande of in kleine groepjes geconcentreerde bomen en stuiken als sieralementen, en plantsoen met lage sierstruiken en siergrassen. Het geheel is ingericht met strakke geometrische vormen en maakt een zeer goed onderhouden indruk. De grasmat is kort afgemaaid en kruidrijk aan zeer algemene onkruidsoorten die zich meestal ontwikkelen onder invloed van bodemerrosie of bodembewerking. Het dominerende gras is het natuurlijke gras gewoon struisgras met hier en daar infiltratie van forsere grassoorten als gestreepte witbol, kweek en kropaar. Ook mossen (veel gewoon haakmos) maken substantieel deel uit van de begroeiing binnen de grasmat. De grasmat is overal dun en laat veel open bodem zien. Dit type grasbegroeiing is van het soort waarop verschillende vogelsoorten graag foerageren.

De bebouwing betreft een modern woonhuis met aanbouw van garageachtig ruimten. Ook deze bebouwing wordt goed onderhouden en is geheel in gebruik. Er ontbreekt verwaarloosde of onbestemde bebouwing waar fauna toegang en onverstoord verblijf kan vinden.

De eigenlijke planlocatie betreft een oppervlak grondgebied ten zuiden van het woonhuis waarop de nieuwbouw gaat plaats vinden (zie fig.2,3 en 4). Dit grondgebied bestaat uit grasland van het hiervoor beschreven soort. Verspreid staan hier, zoals ook elders op het terrein, jonge bomen (beuk) van een geringe stamdikte aangeplant. Als sieralement staan jonge boompjes en wintergroene struiken in een dicht groepsverband aangeplant.

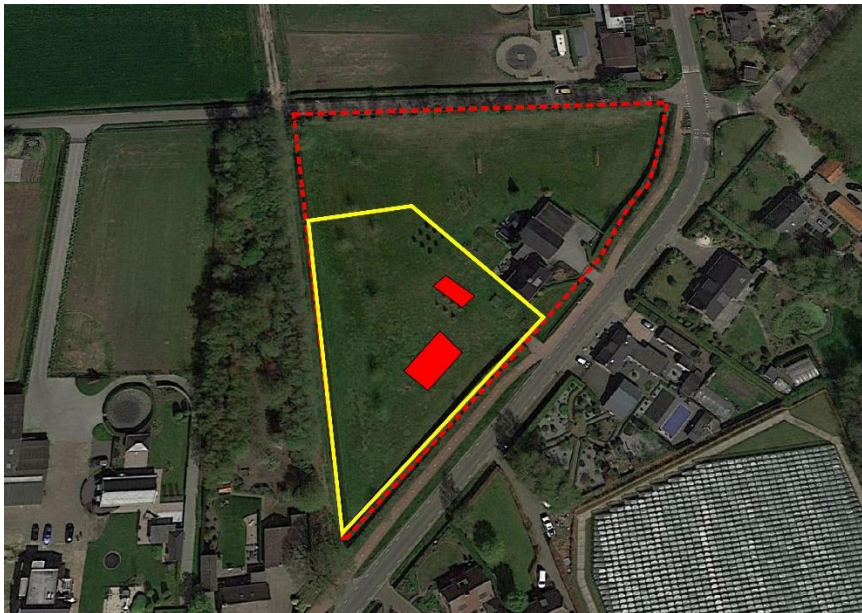
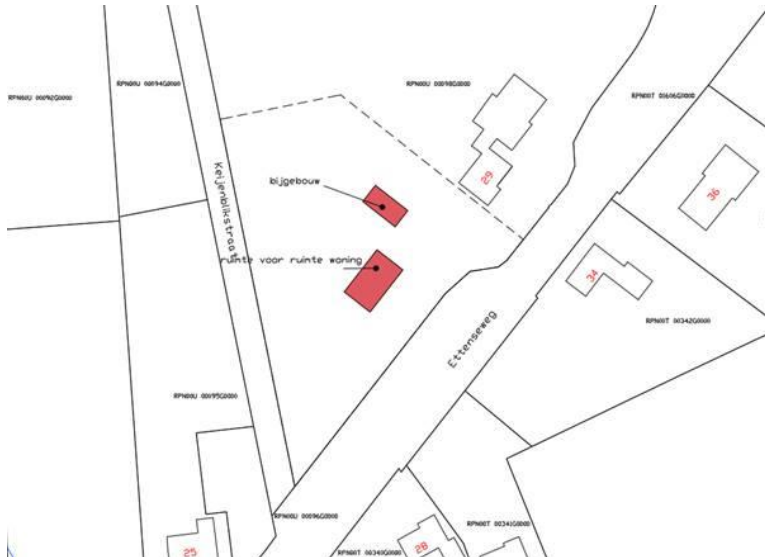

Fig.2 Het onderzoeksgebied is omkaderd met de rode stippellijn. Het eigenlijke plangebied, het oppervlak waarop de ontwikkeling plaats vindt, is geel omkaderd. De rode vlakken binnen het gele kader zijn de toekomstige bouwvlakken. (Luchtfoto Google Earth)

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De beoogde ontwikkelingen betreffen de volgende.

- Op een deel van het perceel wordt een nieuwe woning gebouwd. Het overgrote deel van het perceel blijft in huidige staat gehandhaafd.
- Voor deze ontwikkeling behoeven geen bestaande bebouwing of houtstructuren die kapvergunningsverplichting zijn of als beschermde houtopstand aangemerkt kunnen worden, geamoveerd te worden. Hooguit worden en aantal jonge boompjes verwijderd.

*Fig.3 Landschappelijke inpassing.
Bron: Schoenmakers*

Fig. 4 Zicht op de bouwlocatie

Bebouwing

Grasmat

Tuin

tuin

Omgeving: Keijzenblikstraat (onderzoeksgebied rechts)

Omgeving: Martenstraat (onderzoeksgebied rechts)

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermd soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Voor soorten van Verdrag van Bonn bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten (zie verder bijlage 1).

Nationaal beschermde soorten ("andere soorten")

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht. De 'andere' nationale soorten staan vermeld in bijlage A en B van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Bescherming verblijfplekken

Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als "vast" kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de

Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffing plichtig. Als men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door de bevoegde instantie goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1 Wnb	Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wnb	Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wnb), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wnb).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel 3.10 lid 1b. Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestelplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een zorgplicht opgenomen:

Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natura 2000-gebied

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een “lichte” beoordeling doormiddel van een Verslechteringoets. Bij significante negatieve effecten wordt de “zware” route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebied)

Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied geldt het ‘Nee, tenzij’ principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de ‘wezenlijke kenmerken of waarden’ aantasten.

3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones

Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant

Stromingen in het grondwatersysteem kunnen veranderen door verandering van bodemopbouw of het doorboren van lagen (bij grondverzet of diepploegen). Deze activiteiten kunnen een negatief effect hebben op de (grond)waterstand in kwetsbare natte natuurgebieden (Natte natuurepaleis). Artikel 12 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant verbiedt daarom binnen de aangewezen attentiegebieden alle ingrepen die van negatieve invloed kunnen zijn op de waterkwaliteit en waterstromen binnen de ecologische hoofdstructuur.

Groenblauwe mantel

De provincie Noord-Brabant heeft in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2010) een keuze gemaakt voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Voor dit doel zijn 2 robuuste structuren ingesteld; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.

De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijkt gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingzones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap; Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen. In Artikel 6 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant worden de doelstellingen van de Groenblauwe mantel geformuleerd en de verbodsbepalingen die gelden voor de Groenblauwe mantel. Deze verbodsbepalingen verbieden activiteiten die in strijd zijn met de hiervoor aangegeven doelstellingen met betrekking tot natuurbescherming, behoudt van landschappelijke kwaliteiten, bescherming van watersystemen en behoudt van bufferfunctie met het groenblauwe kerngebied.

3.5 Bescherming houtopstanden

De Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden vervangt de voormalige Boswet, waarbij dezelfde voorwaarden grotendeels gelden. Evenals de Boswet betreft de bescherming in het algemeen houtopstanden buiten de bebouwde kom zover deze een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen, geen deel uitmaken van begroeiingen op erven of in tuinen en

geen aanplant voor cultuurdoeleinden en houtwinning betreffen. Er geldt een meld- en heraanplant plicht.

3.6 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN), en bijzonder provinciale beschermingszones (Groenblauwe mantel). Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en die van de provincie Noord- Brabant. Bron van de NDFF-gegevens die in het verslag vermeld worden is: NDFF - quickscanhulp.nl; datum van levering 27-01-2020

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is het deel van het terrein waarop de bouwactiviteiten plaats vinden op beschermde natuurwaarden onderzocht. Dit terreindeel wordt hier verder als “planlocatie” aangeduid. De rest van het perceel is onderzocht op de beschermde natuurwaarden waar de ontwikkelingen van invloed op kunnen zijn. Het perceel als geheel wordt hier verder als het “onderzoeksgebied” aangeduid.

Het veldbezoek werd op 29-1-2010 tussen en 11.00 en 12.00 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de graden 7 C, harde wind (wk 3), half bewolkt, helder en droog. Een weertype dat als getypeerd kan worden als fris herfstweer.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Ook is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

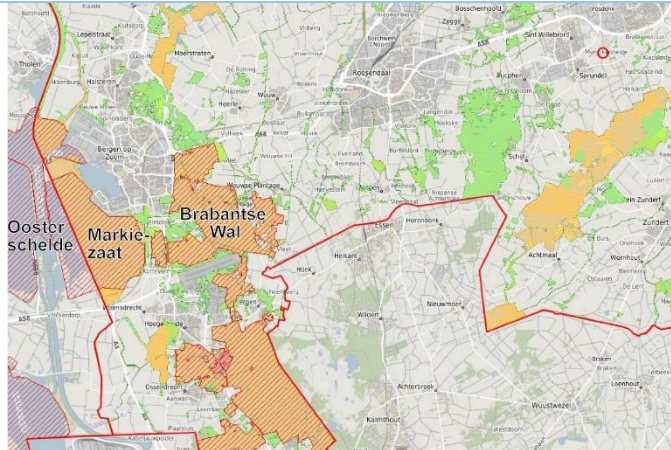
4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Beschermd natuurgebied

Ligging

Fig.4 Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000 gebied (rood gearceerd).

Bron: Provincie Noord-Brabant

Natura 2000

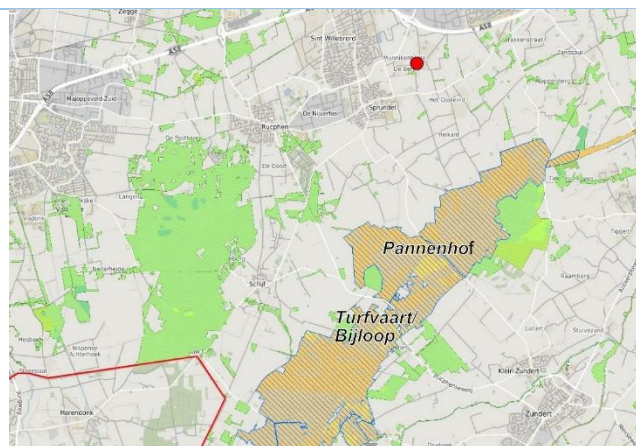
De dichtst nabij Nederlandse Natura-2000 gebieden zijn *Brabantse Wal*, *Markiezaat* en *Oosterschelde* op afstanden hemelsbreed variërend tussen de 20 tot 25 km westelijk van het plangebied. Overige nabij natura 2000-gebieden *De Schietvelden* en *Kalmhoutse Heide* liggen buiten de landsgrenzen op Belgisch grondgebied en op de afstanden van respectievelijk 14 km en 20 km zuidelijk en zuidwestelijk van het plangebied.

Het Natura-2000 Brabantse Wal en daarop aansluitend De Kalmhoutse Heide bevat kwetsbare en stikstofgevoelige natuur van vochtige heide en zwak gebufferde vennen. De Markiezaat en Oosterschelde bevat robuustere en meer kust gebonden natuur van moeras, natte graslanden en open water

Fig.5. Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de NNN-structuren (helder gekleurde oppervlakken).

Verklaring.
Oranje en gearceerd: Natte Natuurparels groen: NNB-gebied

Bron: Provincie Noord-Brabant

NNN-gebied

Het dichtstbijzijnde grote aanéengesloten gebieden die onder het Natuur Netwerk Brabant (NNB) vallen liggen op ongeveer 3 km zuidelijk en 6 km zuidwestelijk van het plangebied. Op 3 km zuidelijk van het plangebied liggen de aanéengesloten natuurgebieden de Turfvaart/Bijloop, de Oude Buisse Heide en de landgoederen Pannenhof en de Moeren waaraan de status van Natte natuurparel is toegekend. Een status die toegekend worden aan gebieden met

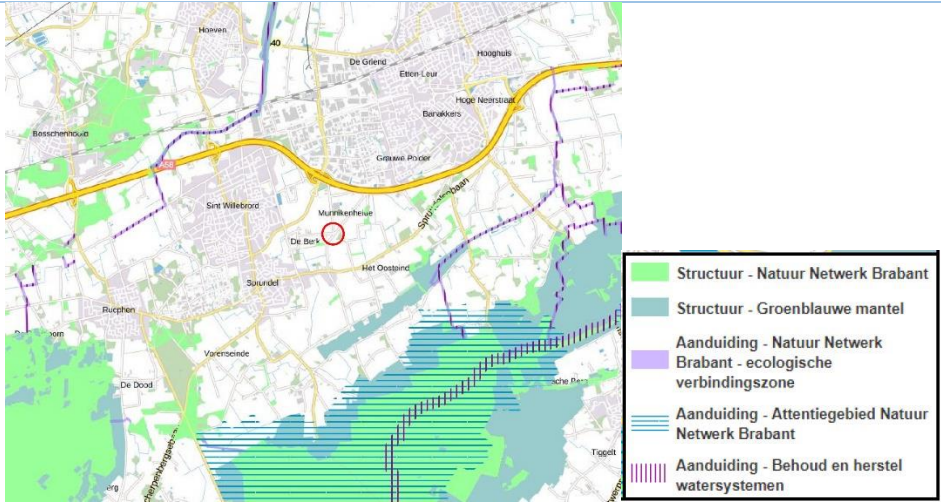
	waardevolle en kwetsbare natte natuurwaarden die gebonden zijn aan bijzondere hydrologische omstandigheden. Op een afstand van 6 km westelijk van het plangebied, ligt het NNN-gebied de Rucphense Bossen, een uitgestrekt droog bosgebied waarvan het beheertype N10.16 van Droog bos met productie het dominerende toegekende beheertype is. Op kortere afstanden van het plangebied liggen verspreid in het open landschap snippers bosgebied waaraan een NNB-status is verleend. Ook aan dit bos is voornamelijk het beheertype van N10.16 van droog bos met productie toegekend.
--	--

Effectenbeoordeling

Toelichting	De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking. Voor NNN-gebied geldt deze externe werking alleen indien sprake is van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken zoals die in het beheerplan zijn vastgelegd. Zover de externe werking betrekking heeft op de toevoer van stoffen door lucht en water geldt deze in het kader van de Wet natuurbescherming uitsluitend voor Natura 2000-gebied en niet voor NNN-gebied.
Algemeen	Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS of Natura 2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake.
Natura 2000	<i>Externe werking op korte afstand</i> Alle Natura 2000-gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden te verwachten van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. <i>Stikstof</i> Een mogelijke werking op afstand geldt hier uitsluitend de factor stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. Een factor die ook op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van bijzonder negatieve invloed kan zijn op kwetsbare natuurgebieden. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens de bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de nieuwbouw en de verkeersbewegingen die deze genereren een nieuwe bron van stikstofuitstoot is. Gelet op de bescheiden schaal van de ontwikkeling, aard van de werkzaamheden en de nieuwe kleinschalige 'zachte' woonfunctie die het plangebied verkrijgt, kan het geheel uitgesloten worden dat deze uitstoot een dusdanige bijdrage levert aan de bestaande achtergronddepositie die leidt tot kwaliteitsverlies van beschermd natuurgebied of overschrijding van grenswaarden zoals die gesteld zijn voor de dichtsbijzijnde Natura 2000-gebieden. <u>Conclusie</u> Negatieve effecten op Natura 2000 gebied die tot kwaliteitsverlies en overschrijding van de gestelde drempelwaarden leiden kunnen geheel uitgesloten worden gelet op de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.
NNB-gebied Beleidskader	De Verordening ruimte NB stelt in artikel 5.1.lid 7, dat als een bestemmingsplan gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant leidt tot een aantasting van de

	wezenlijke ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.
NNB-gebied effecten en conclusie	De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en liggen op een ruime afstand van 3 km van het plangebied. Gelet op deze afstand, kleinschaligheid van het project en aard van de ontwikkeling kunnen effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied aantasten geheel uitgesloten worden <u>Conclusie</u> Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.

Ligging	Op de Themakaart 'natuur en landschap' van de Verordening ruimte Noord-Brabant is het plangebied aangeduid als gelegen buiten de structuur 'Groenblauwe mantel' en buiten het attentiegebied NNB.
<i>Fig.6 Het plangebied ligt binnen de rode cirkel.</i> <i>Verklaring</i> <i>Blauwgroen: blauwgroene mantel</i> <i>Groen: NNB-gebied</i> <i>Blauw gearceerd: attentiegebied NNB</i> <i>Bron: Ruimtelijke Plannen provincie Noord-Brabant</i>	
Effecten-beoordeling en conclusie	Door de ligging van het plangebied buiten de speciale provinciale beschermingszones van Groenblauwe mantel en Attentiegebied NNB kunnen overtredingen van artikel 12 en 6 van de Verordening ruimte NB uitgesloten worden.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Vaatplanten en bladmossen

Bescherming, voorkomen en verspreiding	
Habitatrichtlijn	De Habitatrichtlijn beschermt een viertal inheemse plantensoorten van bijlage 4 en 2 soorten van bijlage 2 van de Habitatrichtlijn. De bijlage 4-soorten betreffen de vaatplanten drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. Als bijlage 2-soorten worden de bladmossen geel schorpioenmos en tonghaarmuts vermeld. De strikte bescherming van de bijlage 2-soorten geldt alleen binnen hun prioritair aangewezen habitatgebieden. Voor beide bladmossoorten betreffen dit respectievelijk hoogveengebied en rivier begeleidend ooibos. Alle genoemde soorten zijn te strikt gebonden aan een hoogwaardig natuurlijk milieu van water, moerassen en vochtige heide en blauwgraslanden om buiten natuurlijk gebied of hoogwaardig watermilieu te verwachten.
Nationale bescherming	Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie een hoog aandeel zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. Een aantal zeer zeldzame soorten uit onderhavige beschermingscategorie groeit op stenige standplaatsen en kan op oude muren aangetroffen worden. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.
Voorkomen en verspreiding	De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km straal als enige beschermde plantensoorten de wilde ridderspoor; een nationaal beschermde en zeer zeldzame soort (bron: FLORON) van traditioneel beheerde graanakkers op de kalkgronden van het riviereengebied en Zuid-Limburg. Binnen de onderhavige omgeving kan vrijwel zeker verwacht worden dat de herkomst van de plant niet natuurlijk is en de afkomst tot bloemrijke zaadmengsels herleid kan worden.
Onderzoek en effectenbeoordeling	
Veldbezoek	Waarneming van inheemse soorten betroffen uitsluiten een aantal zeer algemene soorten van verstoorde bodem als kluwenhoornbloem, kleine klaver, hondsdrif, paardenbloem en vogelmuur. De condities ontbreken geheel om een natuurlijke standplaats van de wilde ridderspoor of andere beschermde soorten te verwachten.
Effecten-beoordeling	De begroeiing is van een te algemeen soort of te gecultiveerd om bijzondere botanische waarden te verwachten. Negatieve effecten op beschermde plantensoorten kunnen geheel uitgesloten worden. De condities ontbreken om deze te verwachten.

4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)

Bescherming, voorkomen en verspreiding	
Habitatrichtlijn	Onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel Bever, Otter, Noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. Uitgezonderd van vleermuizen (die hier in een apart hoofdstukje behandeld worden) ligt het plangebied te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van deze soorten om deze in de nabije omgeving te verwachten. Binnen een straal van 10 km worden door de NDFF-gegevens buiten vleermuizen geen beschermde zoogdieren uit deze categorie vermeldt.
Nationaal beschermd (geen vrijstelling)	Op basis van ligging en landschappelijke omgeving kunnen binnen de ruimere omgeving van het plangebied een aantal soorten uit het middelzware beschermingsregiem waarvoor geen vrijstelling geldt verwacht worden. Dit betreffen eekhoorn, das, kleine marterachtigen en steenmarter. De bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen, als wezel, bunzing en hermelijn geldt alleen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen vrij algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen. Deze zoogdieren verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals houtwallen en greppels. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de bunzing is water in de nabijheid van belang. Kleine marterachtigen zijn moeilijk vast te stellen op basis van een kort en éénmalig veldbezoek. De NDFF-gegevens melden binnen de 1 km-straal uitsluitende de eekhoorn en bunzing. Binnen 1-5 km straal worden boommarter, das en de kleine marterachtigen wezel en hermelijn vermeldt. De Steenmarter wordt pas op een afstand van 5 tot 10 km van het plangebied vermeld.
Nationaal beschermd (vrijstelling)	Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Uit deze beschermingscategorie kunnen in het bijzonder binnen of nabij het plangebied, en binnen de bebouwde omgeving in het algemeen, kleine zoogdiersoorten als gewone bosspitsmuis, bosmuis, veldmuis en egel verwacht worden. Deze zullen zich voornamelijk op terreindelen waar voldoende dekking door begroeiing is ophouden. Grotere soorten als ree, haas en vos zullen kunnen de directe nabijheid van bebouwing mijden indien er geen duidelijke voedselbron is. Voor al deze soorten is slechts de zorgplicht van toepassing, d.w.z. dat onnodig doden of verwonden vermeden dient te worden.

Onderzoek	
Veldonderzoek	Tijdens het veldbezoek werden graafsporen van mol, veldmuis en vos waargenomen. De vos heeft waarschijnlijk toegang verkregen door een smalle opening onder een toegangshek. Voor kleine marterachtigen en kleine zoogdieren in het algemeen ontbreken op het open terrein elementen als dichte onkruidbegroeiingen, houtstapels, holle bomen en onbestemde

	bebouwing waar beschutting kan worden gevonden. Er werden geen sporen geconstateerd die wijzen op bezoek van soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
--	--

Effectenbeoordeling

leefgebied	Gelet op de huidige inrichting en beheer van het onderzoeksgebied wordt uitgesloten dat het plangebied van enige betekenis is binnen het leefgebied van zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt. Binnen de directe omgeving worden in het bijzonder eekhoorn en bunzing verwacht. Beide soorten zullen het plangebied mijden; de eekhoorn wegens het ontbreken van goed ontwikkelde houtbegroeiingen en geschikte (voedsel) bomen. Voor de bunzing en andere marterachtigen biedt het open terrein te weinig beschuttende elementen. De boomarter is te specifiek gebonden aan oude bossen om in de nabijheid van het plangebied te verwachten. De das zal de directe nabijheid van bebouwing vermijden en verder verwijderd daarvan foerageren langs akkerranden en houtwallen.
Verblijf en verblijfplekken	Verblijfplekken van zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt werden niet waargenomen en worden niet verwacht. Er ontbreken beschuttende elementen als bebouwing, holle bomen, houtstapels, dichte begroeiing etc. om een geschikte vestigingsplek te bieden.
Zorgplicht	Voor de soorten die wel op het terrein verwacht kunnen worden geldt een vrijstelling en dient wettelijk alleen de zorgplicht (zie hoofdstuk6) in acht worden genomen. De vos foerageert op het terrein, maar onderhoudt geen verblijfplekken binnen het onderzoeksgebied. Verder kunnen uit deze categorie verwacht worden een aantal kleine bodem bewonende zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt als veldmuis en gewone bosspitsmuis. De egel zal het open grasland mijden en schuilgelegenheid vinden onder hagen. Voor deze soorten dient uitsluitend de zorgplicht (Wnb art 1.11) in acht worden genomen.

4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)

Bescherming, voorkomen en verspreiding

Bescherming	Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". <i>Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden</i>
--------------------	--

	<i>vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.</i> <i>Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.</i>
Voorkomen en verspreiding	Op basis van omgevingskenmerken worden binnen de directe omgeving vooral soorten van het half besloten landschap die in enige mate als cultuurvolger gelden verwacht worden. De betreft in de eerste instantie de gewone dwergvleermuis; de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt. De laatvlieger komt ook algemeen in de bebouwde omgeving voor, maar minder talrijk dan de gewone dwergvleermuis. Beide soorten verblijven uitsluitend in bebouwing. Binnen een omgeving als onderhavige kunnen vrijwel zeker ook de boom bewonende rosse vleermuis foeragerend verwacht worden. De NDFF-gegevens vermelden naast de hiervoor genoemde soorten ook de ruige dwergvleermuis binnen de 1 km-straal. De meeste waarnemingen van de ruige dwergvleermuis worden in het najaar gedaan als gevolg van een jaarlijks migratiegedrag.

Veldbezoek

Verblijf	Tijdens het veldbezoek werden geen verblijfmogelijkheden van vleermuis geconstateerd. De aanwezige bebouwing werd als gevolg van zijn onderhoud, afwerking en gebruik als geheel ongeschikt voor verblijf van vleermuizen beoordeeld. Er ontbreken bomen die oud genoeg zijn om verblijfsmogelijkheden te bieden.
leefgebied	Hoewel zeker vleermuizen foeragerend binnen het plangebied verwacht kunnen worden werd het plangebied als gevolg van zijn inrichting als van een zeer matige kwaliteit voor foeragerende vleermuizen beoordeeld. Mede door het ontbreken van goed ontwikkelde houtbegroeiingen en elementen als kleine poelen en kruidrijke begroeiingen, die insecten aantrekken en daardoor voedsel aan vleermuizen kunnen verschaffen.

Effectenbeoordeling

Soorten	Zeker wordt de gewone dwergvleermuis foeragerend binnen het plangebied verwacht. Andere soorten worden minder direct binnen het plangebied verwacht.
Verblijf-plekken	Tijdens het veldbezoek werden geen vaste verblijfplekken en geschikte verblijfsmogelijkheden geconstateerd. Verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied en invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling kunnen geheel uitgesloten worden. Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfsplaatsen van vleermuizen ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling kunnen daarmee eveneens uitgesloten worden.

Leefomgeving	Op basis van inrichting wordt het onderzoeksgebied van een hooguit zeer algemene betekenis geacht voor vleermuizen. Uitgesloten kan worden dat de voorgenomen ontwikkeling op enige manier significant van negatieve invloed kan zijn op het lokale leefgebied van vleermuizen.
---------------------	---

4.3.4 Vogels

Bescherming, bescherming	Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de Vogelrichtlijn . In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie bijlage2.
Beschermings-categorieën.	Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4 (een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk). <i>Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.</i> <i>Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.</i> Soorten uit de categorie 5 (jaarrond bescherming verblijfplekken ren ontheffingsaanvraag optioneel) <i>Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenavalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.</i> Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval <i>Soorten: overige soorten</i>
voorkomen en verspreiding	
Categorie 1, 2, 3 en 4	Verblijfplekken in gebouwen Uit deze zwaarste beschermingscategorie worden binnen de bebouwde omgeving van het plangebied in de eerste instantie en aantal soorten verwacht die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. Binnen een straal van 1 km melden de NDFF-gegevens uit deze categorie huismus, gierzwaluw, slechtvalk, kerkuil en steenuil. Uitgezonderd van de gierzwaluw en slechtvalk zullen deze soorten het grote oppervlak aan landbouwgronden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de bebouwde linten en langs groenstructuren. Verblijfplekken in bomen Onder de zware beschermingscategorie vallen ook een aantal roofvogels die nesten onderhouden in bomen. De nestplekken kunnen holten in bomen betreffen, zelfgemaakte nesten in bomen en grote nesten in bomen van andere vogels. Veel van deze soorten zijn gebonden aan bossen en bosranden of foerageren boven het open veld. De NDFF-gegevens melden voor een straal van 1 km rond het plangebied buizerd, havik, wespendif, buizerd, boomvalk, ransuil en sperwer als roofvogels uit deze categorie. Van deze soorten kunnen ransuil en sperwer ook nestgelegenheid en verblijf vinden in tuinen met dichte houtbegroeiingen en weinig verstoring. Overig

	Andere soorten anders dan roofvogels uit de zware beschermingscategorie die door de NDFF-gegevens vermelden binnen de 1 km-straal zijn de grote gele kwikstaart en ooievaar. De ooievaar wijkt voor nestgelegenheid vaak uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen. De grote gele kwikstaart broedt in hopen aan oevers van beken, sloten en vaarten en is daarom weinig relevant voor het plangebied.
Categorie 5	De strikte bescherming van nestelplekken van soorten uit de deze categorie geldt alleen als er zwaarwegende ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven. In het algemeen geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid. De bescherming houdt verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, hopen en kieren. De jaarronde bescherming geldt alleen als de populatie sterk onder druk staat. Boerenwaluw en huiswaluw worden vaak als koloniebroeders aangetroffen op boerenerven en onderhouden vaste verblijfplekken waar ze jaarlijks weer naar terugkeren. De meeste soorten uit deze middelzware beschermingscategorie onderhoudt in principe geen vaste nestelplekken, zoals een aantal algemene tuin en stadsvogels, maar keren wel vaak tot dezelfde plek of locatie terug. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen en sloopwerkzaamheden.
Overig	Voor de groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval. Hiervoor is artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 van toepassing. Verbod van opzettelijke verstoring is bij ingang Wnb niet (meer) van toepassing voor deze categorie.

Effectenbeoordeling

Veldonderzoek

Waarneming betroffen een aantal algemene tuin- en stadsvogels, waaronder ekster, koolmees, houtduif en huismus.

Binnen het plangebied, en directe omgeving werd een huismussenpopulatie vastgesteld. Binnen het onderzoeksgebied werden de huismussen uitsluitend in twee sparren die dicht tegen de woning staan vastgesteld. Deze sparren functioneren als 'kwetterplek'; een plek waar huismussen elkaar ontmoeten en, vooral in de winterperiode, schuilen en beschutting vinden. Ook andere wintergroene struiken en hagen kunnen een dergelijke functie vervullen, bv. de dichte coniferen haag die als terreinafscheiding staat aangeplant. Er werden geen waarneming gedaan die erop wijzen dat dit momenteel het geval is. De bebouwing is onderzocht op nestelsporen van de huismus. Door zijn afwerking is de woning weinig geschikt voor nestelplekken. Mogelijk zijn geschikte nestelplekken onder de dakpannen aan dakranden van de voor- en achtergevel aanwezig. Zicht hierop werd onttrokken door de bekisting van de dakgoot.

	Binnen het onderzoeksgebied werd een oud nest van een houtduif in een klein boompje vastgesteld. In de houtbegroeiingen rond het onderzoeksgebied werden verschillende eksternesten vastgesteld. Eksters foerageren op de grasmat binnen de planlocatie. Er werden geen sporen gevonden of waarnemingen gedaan die erop wijzen dat uilen of andere roofvogels binnen het onderzoeksgebied foerageren of verblijven. Goede verblijfmogelijkheden voor deze soorten in bomen of ander groen ontbreken vrijwel.
Verblijfplekken categorie 1,2,3 en 4	Op basis van het veldbezoek kunnen jaarrond beschermde verblijfplekken in bomen en in het groen geheel uitgesloten worden. De bebouwing binnen het plangebied is ongeschikt om verblijfplekken van uilen of andere roofvogels te verwachten. De bebouwing is niet van het type waarin slechtvalken nestgelegenheid zoeken. Het dak biedt geen aanvliegmogelijkheden voor gierzwaluwen tot onder de dakpannen. Wel kan aanwezigheid van nestelplekken van de huismus onder de dakpannen ter hoogte van de voorgevel en achtergevel van de woning niet geheel uitgesloten worden. De woning ligt in principe op voldoende afstand van de bouwlocatie om de eventuele nestelplekken van huismussen niet te verstoren.
Huismus	Elementen binnen het plangebied die voor de huismussen van belang kunnen zijn betreffen in het bijzonder de grasbegroeiingen en wintergroene scheerhagen en struiken. De kort afgeschoren kruidrijke grasmat met veel open bodem is bij uitstek geschikt als foerageergebied van de huismus. Er zijn open plekken aanwezig waar huismussen een zandbad kunnen nemen. Dichte wintergroene hagen en struiken zijn vooral in de winterperiode van groot belang als schuilplek tegen roofvogels en ongunstige weersomstandigheden. Ook vervullen deze een sociale functie als ontmoetingsplek waar mannetjes paarlustige vrouwtjes zoeken en de uitvliegende jongen gevoed worden. Echter zelden en bij hoge uitzondering worden deze begroeiingen als nestelplek gebruikt. <i>Effectenanalyse</i> -Verstoring nestelplekken. In principe ligt de bouwlocatie op voldoende afstand van de woning om eventuele nestelplekken aldaar niet te verstoren. Wel dienen in de broedtijd (maart-september) van de huismus een aantal voorzorgsmaatregelen in acht genomen te worden om broedende vogels niet te verstoren. B.v. geen schijnwerpers als bouwverlichting richten op de plekken waar de huismussen verblijven en nestelen. Activiteiten die veel geluidsoverlast geven, indien mogelijk, zo ver mogelijk van de woning plaats laten vinden. -Inperking foerageergebied. Als gevolg van de ontwikkeling gaat een klein oppervlak grasland verloren dat geschikt is als foerageergebied. Echter er blijft nog een dusdanig groot oppervlak van een goede kwaliteit over dat het verlies van een relatief klein oppervlak geen wezenlijke aantasting van het bestaande functioneel leefgebied betekent voor de aanwezige populatie. -Beschutting

	De ontwikkeling betekent geen aantasting van de wintergroene scheerhagen en ander groen dat de huismussen beschutting en bescherming biedt. <i>Conclusie</i> Er worden geen negatieve effecten verwacht op nestel- en verblijfplekken van huismus verwacht. Tijdens de broedtijd dient onnodige licht en geluidbelasting wel vermeden te worden. <i>Advies</i> De herontwikkeling biedt goede mogelijkheden om het leefgebied van de huismus te verbeteren. B.v. door de aanplant van inheems bosplantsoen, wat de voedselvoorziening ten goede komt. Aanplant rond de woning van wintergroen en dichte stekelige sierstruiken biedt beschutting en bescherming tegen predatoren. Kruidrijke hoekjes kunnen ook bijdragen aan de voedselvoorziening. Aan de nieuwbouw kunnen voorzieningen aangebracht worden waar mussen kunnen nestelen, b.v. een vogelvide/mussenvide die gemakkelijk onder de eerste rij dakpannen kan worden geplaatst.
Verblijfplekken categorie 5	Er werden buiten de algemene tuin- en stadsvogels (koolmees, ekster) geen vogels geconstateerd uit categorie 5, de middelzware beschermingscategorie. Eksternesten zijn aanwezig buiten de invloedssfeer van de ontwikkeling. Met de herontwikkeling van het plangebied gaat geen nestgelegenheid voor categorie 5- soorten verloren. Alsnog zijn er ook geen ecologische omstandigheden om nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen.
Overig	Voor deze soorten is veel nestgelegenheid aanwezig binnen het groen van scheerhagen en houtopstanden rond het perceel. Het groen dat ten behoeve van de bouw verwijderd wordt is nog te weinig volgroeid om van veel betekenis te zijn voor broedvogels. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen in acht worden genomen bij het verwijderen van alle houtbegroeiingen.

4.3.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen	De enige reptielen die in Brabant met enige frequentie voorkomen zijn de hazelworm en levendbarende hagedis. Deze soorten vallen onder de middelzware bescherming waarvoor geen vrijstelling geldt. De levendbarende hagedis is een tamelijk algemene soort van heide en heideachtig terrein. De hazelworm is binnen Brabant een tamelijk zeldzame soort en komt binnen een beperkt verspreidingsbeeld voor. De soort is gebonden aan heideterrein en bosgebied met een structuurrijke onderbegroeiing.
------------------	--

	Binnen de 5-km straal melden de NDFF-gegevens de levendbarende hagedis, hazelworm en gladde slang. Van deze soorten geldt alleen voor de gladde slang de strikte bescherming van de Habitatrichtlijn. De soort kent een strikte binding met heide en heideachtig terrein en is bekend van het landgoed De Moeren en de Oude Buisse Heide op enige kilometers zuidoostelijk van het plangebied. Landelijk is de soort zeldzaam.
Amfibieën	Strikt beschermde soorten die binnen de bredere omgeving verwacht kunnen worden, als heikikker, poelkikker en rugstreeppad, zijn binnen Noord-Brabant te specifiek gebonden aan een hoogwaardig stabiel watermilieu en/of een landbiotoop van heide, heideachtig terrein, stuifzanden en schraal grasland om binnen agrarisch of bebouwd gebied te verwachten. Het plangebied ligt binnen het agrarisch landschap te geïsoleerd van de meest nabije habitatgebieden om deze soorten te verwachten. Theoretisch gezien geldt deze isolatie minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisor op allerlei braakliggend terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen. De NDFF-gegevens melden als enige strikt beschermde amfibie de heikikker binnen de 1 km-straal. Binnen Brabant is de heikikker, meer dan elders in het land, aan natuurlijk terrein van vochtig heide, natte graslanden en moeras gebonden. De waterkwaliteit is meestal van een hoogwaardig soort. In tegenstelling tot b.v. de provincie Utrecht en het Gelderse rivierengebied wordt de soort in Brabant zelden op agrarisch terrein waargenomen. Als soorten waarvoor de middelzware bescherming zonder vrijstelling geldt wordt alleen de Alpenwatersalamander binnen de 1-km-straal vermeld. De alpenwatersalamander is weinig kieskeurig wat betreft waterkwaliteit en is in de eerste instantie een soort van bosvijvers. De nationaal beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt, betreffen een vijftal soorten amfibiesoorten die landelijk zeer algemeen voorkomen: de kleine watersalamander, bruine kikker, twee soorten groene kikkers (bastaardkikker en meerkikker) en de gewone pad. De meerkikker komt algemeen in het westelijk deel van het land voor en is in het oosten zeldzaam. Voor deze categorie geldt alleen de zorgplicht.
Veldonderzoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van reptielen en amfibieën. Wel kon vastgesteld worden op dat de condities ontbreken om beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt te verwachten. De natuurlijke terreingesteldheid daarvoor ontbreekt geheel. Salamanders en vissen kunnen geheel uitgesloten worden als gevolg van het ontbreken van stabiele watermilieus binnen het onderzoeksgebied en directe omgeving. Hooguit kunnen een aantal algemene soorten amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt verwacht worden die mobiel zijn en minder direct aan het watermilieu gebonden

	zijn. Dit betreft in de eerste instantie de zeer algemene soorten als gewone pad en de bruine kikker.
Effecten-beoordeling	Door het ontbreken van open water zijn vissen niet relevant voor het plangebied. Negatieve effecten op beschermde reptielen en amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt kunnen redelijkerwijs geheel uitgesloten worden gelet op ligging, inrichting, terreingesteldheid en lokaal verspreidingsbeeld van deze soorten. Hooguit worden een aantal algemene soorten amfibieën verwacht waarvoor een vrijstelling geldt. Voor deze soorten geldt uitsluitend Wnb §1.3 art 1.11 inzake de zorgplicht.

4.3.6 Ongewervelden

Vlinders en libellen	Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn vallen 7 soorten dagvlinders en 8 soorten libellen. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Voor de provincie Noord-Brabant zijn van bijzonder belang de drie witsnuitlibellen, sierlijke, oostelijke en gevlekte witsnuitlibel. Witsnuitlibellen zijn specifiek gebonden zijn aan het zwak gebufferd watermilieu van vennen en andere kleine waters. Op basis van hun zeldzaamheid, verspreidingsbeeld en specifieke habitatvereisten kunnen deze soorten voor het plangebied en omgeving uitgesloten worden. De NDFF-gegevens melden binnen de 0-5 km-straal geen strikt beschermde soorten vlinders en libellen. Onder de nationale bescherming zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten. De meeste soorten zijn dusdanig zeldzaam dat de verwachtingskans bijzonder klein is om buiten natuurgebieden aan te treffen. De NDFF vermelden als enige beschermde soort uit deze beschermingscategorie alleen de bosbeekjuffer binnen de 0- 5 km-straal. Deze soort is gebonden aan een hoogwaardig beekmilieu en daardoor weinig relevant voor het plangebied.
Overige ongewervelden	Uit de overige groepen van ongewervelden die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn vallen 2 soorten weekdieren en 5 keversoorten. Van de twee weekdieren is De Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de zware bescherming. Van genoemde keversoorten ligt het landelijk verspreidingsgebied van de vermiljoenkever uitsluitend in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De kever heeft een voorkeur voor vochtige bossen.

	Onder de nationale bescherming vallen één keversoort, het vliegend hert en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia. Dit bostype ontbreekt in de nabijheid van het plangebied. De NDFF-gegevens vermelden binnen de 0-1 km straal geen beschermde soorten ongewervelden.
Veldbezoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van veel soorten uit deze groep
Effecten-beoordeling	Gelet op hun zeldzaamheid en binding aan specifiek habitatgebied kunnen beschermde insecten en soorten uit de overige groepen van ongewervelden geheel uitgesloten worden voor het plangebied.

4.4. Bescherming houtopstanden

Wet natuur bescherming	Binnen het plangebied ontbreken houtopstanden die voldoen aan de criteria die Wet natuurbescherming stelt om als beschermde houtopstand aangemerkt te worden.
APV-bomenkap	Het plangebied ligt buiten de begrenzing van een bebouwde kom waardoor de AVP-bomenkap niet van toepassing is.
Effecten-beoordeling	Overtreding van Wet natuurbescherming op dit punt en eveneens de gemeentelijke APV-bomenkap kan voor het plangebied uitgesloten worden.

5 Conclusie

5.1. Samenvatting effectenbeoordeling

Natura 2000-gebied

Gelet op de kleinschaligheid en aard van de voorgenomen ontwikkeling en ligging op voldoende geruime afstand tot Natura 2000 kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied als een kwaliteitsverlies of overschrijding van de gestelde drempelwaarden geheel uitgesloten worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen en ontwikkeling en de ligging op voldoende afstand. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Groenblauwe mantel en Attentiegebied NNB

Het plangebied ligt buiten de deze structuren waardoor de wetgeving op dit punt niet van toepassing is.

Soorten Habitatrichtlijn

De enige soort die onder strenge beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Binnen het plangebied en de directe invloedssfeer daarvan ontbreken geschikt verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen en andere soorten waarvoor een strikte bescherming geldt. Negatieve effecten op verblijfplekken en functioneel leefgebied voor soorten waarvoor een strikt beschermingsregime van de Habitatrichtlijn geldt kunnen uitgesloten worden

Soorten nationaal beschermd (geen vrijstelling)

Schade aan verblijfplekken van soorten waarvoor het middelzware beschermingsregime geldt kunnen binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan uitgesloten worden.

Jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en vogels

Binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan kunnen uitgezonderd mogelijke nestelplaatsen van huismussen, jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren uitgesloten worden. Als tijdens de bouw een aantal voorzorgsmaatregelen worden genomen worden, kunnen negatieve effecten op nestel- en verblijfplekken van huismussen uitgesloten worden.

Als gevolg van de ontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op elementen die van essentieel belang kunnen zijn voor de instandhouding van het functioneel leefgebied van soorten waarvoor een strikte bescherming geldt.

Beschermde houtopstanden

Ten gevolge van de ontwikkeling worden geen houtopstanden die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming of kapvergunning plichtig zijn geamoveerd.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Wetgeving	Mogelijke overtredingen
Natura 2000-gebieden Wnb hoofdstuk 2 §2.1 t/m §2.5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de Natura 2000 -wetgeving, zoals die vastgelegd zijn hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn, niet aan de orde.

NNN-gebied Verordening ruimte NB-artikel 5.1.lid 7.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van gebieden die onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) vallen, zoals vastgelegd artikel 5 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, zijn niet aan de orde.
Groenblauwe mantel en Attentiegebied ecologische hoofdstructuur Verordening ruimte NB-artikel 6.7 en 6.8 lid 1.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van de gebieden die onder de overige provinciale beschermingszones vallen, zoals vastgelegd artikel 6 en 12 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant zijn niet aan de orde.

Soortenbescherming

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §3.1 art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Als het broedseizoen onvoldoende in acht genomen wordt is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 mogelijk. Zie voor toelichting hoofdstuk 6.1 voor te nemen voorzorgsmaatregelen om een overtreding te voorkomen.
Wnb §3.1 art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Tijdens de fase waarbinnen de herontwikkeling plaats vindt dient enige zorgvuldigheid in acht worden genomen om verstoring van mogelijke nestelplekken van huismussen te voorkomen en daardoor een overtreding van Wnb art 3.1 lid 4 en lid 5 geheel uit te sluiten. Zie voorzorgsmaatregelen van hoofdstuk 6.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die strikt beschermd zijn doormiddel van de Habitatrictlijn. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 4 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Ten gevolge van de herontwikkeling wordt geen verstoring verwacht van diersoorten die strikt beschermd zijn; noch aantasting en verstoring van hun functioneel leefgebied. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 2 is dan niet aan de orde.
Wnb §3.5 art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die onder de nationale bescherming van "andere soorten" vallen. Overtreding van Wnb art 3.10 lid 1b is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.5 lid 5.
Wnb §3.3 art 3.10 lid 1. Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.10 lid 1c.
Wnb §1.3 art 1.11 Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.	Indien onvoldoende zorgvuldig te werk wordt gegaan bij uitvoering van de werkzaamheden kan een overtreding plaats vinden van verbodsbepalingen in Wnb §1.3 art 1.11 die de zorgplicht betreffen. Zie hoofdstuk 6.1 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen en mitigatie.

--	--

Bescherming houtopstanden

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §4 art 4/ APV Bomenkap	Er vindt geen kap plaats. Overtreding Wnb §4 art 4/ gemeentelijke APV is niet aan de orde.

Vervolgonderzoek

Als de afdoende voorzorgsmaatregelen met betrekking van tot het broedseizoen en verblijfplekken van huismussen (zie hoofdstuk 6.1 en 6.2) in acht worden genomen is geen vervolgonderzoek nodig.

Ontheffingsaanvraag

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het broedseizoen en verblijfplekken (zie hoofdstuk 6.1 en 6.2) in acht worden genomen is geen ontheffingsaanvraag nodig.

Samenvatting

Als de voorzorgsmaatregelen die het volgende hoofdstuk (6) vermelden in acht worden genomen, wordt geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht.

6 Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.
- Om foeragerende vleermuizen en nachtvogels zo weinig mogelijk te verstoren dient de lichtbelasting zoveel mogelijk beperkt te worden, zowel in de uitvoerende fase als bij de nieuwe inrichting die het plangebied verkrijgt. Bij herinrichting dient de aanbeveling om naar een lichtplan te streven waarbij weinig lichtuitstrooiing naar de omgeving is.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

- Tijdens de bouw dienen geen verlichtingselementen op de plekken gericht te worden waar de huismussen nestelen en rusten. Dit betreft in de eerste instantie de dakranden van de woning en de wintergroene bomen en hagen rond de woning.
- Werkzaamheden die veel geluidsoverlast geven dienen indien mogelijk, tijdens het broedseizoen (maart-september) van de huismus zover mogelijk verwijderd van de woning plaats te vinden. Ook opslag van materialen en stalling voertuigen dient bij voorkeur verwijderd van de woning plaats vinden.
- Bij wijze van voorzorgsmaatregel dient het gras tot aan de bouw dusdanig te worden onderhouden dat er zich geen hoge grasbegroeiingen en ruigten kunnen ontwikkelen die schuilgelegenheid aan kleine zoogdieren en amfibieën bieden. Ook dient om deze reden opslag van materialen en dumping van afval tot aan de bouw vermeden te worden.

6.3 Aanbeveling en advies

- Als aanbeveling geldt een groene inrichting rond de nieuwbouw die aansluit op de landschappelijke en ecologische omgeving. Ter verbetering van de habitat van huismussen dient de aanbeveling de aanplant van houtplantsoen met inheemse soorten in combinatie met wintergroene en stekelige sierstruiken die veel beschutting en bescherming aan

huismussen bieden. Kruidrijke hoekjes kunnen bijdragen aan de voedselvoorziening van de huismus.

- Als aanbeveling geldt het inbouwen van verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen en huismussen in de nieuwbouw. Hiervoor zijn inbouwkasten in alle maten en van verschillend soorten materialen in de handel.
- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
 - niet uitstralende armaturen
 - lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
 - verlichting met een lagere lichtintensiteit
 - tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is
 - Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is
 - de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.
- Natuurinclusief bouwen
Natuurinclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning.

Voor meer informatie over natuurinclusief bouwen zie onderstaande websites:

www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten.

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming.

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/goede-voorbeelden.

www.checklistgroenbouwen.nl

www.operatiesteenbreek.nl

7. Bronnen

Literatuur

- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12

Gegevensverstrekking

NDFF - quickscanhulp.nl, d.d. 27-01-2020

Internetsites

-www.minInv.nederlandsesoorten.nl/
-www.Verspreidingsatlas.nl
-www.dassenwerkgroepbrabant.nl
-www.ed.nl
-www.quickscanhulp.nl
-www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	categorie	Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn	Wnb
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde diersoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd met de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlag 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihal	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grauwe vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buizerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oeverzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	mercuurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	wolf	Canis lupus
			HR IV	Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	witte dolfin	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	grote vuurvinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	pimperlblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	zilverstreephoobeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	franjestaat	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	vuursalamander	<i>Salamandra</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bosparemoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	duinparemoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	gentiaanblauwtje	<i>Maculinea alcon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote paremoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenbosparemoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veldparemoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	gevekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	kempense heidelibel	<i>Sympetrum depressiusculum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	ringslang	<i>Natrix</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	kwabaal	<i>Lota</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	boommarter	<i>Martes martes</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	damhert	<i>Dama dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	das	<i>Meles meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	edelhart	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	damhert	<i>Dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	das	<i>Meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	veldspitsmuis	<i>Crociodura leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerogentroost	<i>Odontites vernus</i> subsp. <i>vernus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>foemina</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemom</i> subsp. <i>nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys</i> subsp. <i>germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	franjugentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B)
	geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemom</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	karthuiszandje	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWvB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

